

popolnosti. In tudi zdravila, ki jih posamezne duše potrebujejo, nikakor niso enaka. Bog nas vodi po nenavadnih potih. Vemo, da hoče našo srečo, mi pa ne vemo, kaj je naša sreča, niti ne za pot do nje. Slep smo; prepuščeni sebi bi šli po napačni poti. Njemu se moramo prepustiti ... O moj Bog! Brez pridržka se hočem izročati v tvoje roke. Zdravje ali bolezen, veselje ali žalost, prijateljstvo ali osamljenost, tolažba ali potrnost, tvoja bližina ali tvoj skrit obraz – vse je dobro. Če prihaja od tebe. Modrost in ljubezen si – česa bi si še želel? » (Vdl, 202).

---

*Anton Strle, Ne iščem svoje volje, v: BO 5(1981)5–8.*

## Skrivnost trpljenja

Na televiziji so 17. septembra 1978 marsejskemu nadškofu Etchegarayu postavili vprašanje, kaj misli o trpljenju. Odgovoril je: »Najprej človek ne more o tem govoriti pred nekom, ki trpi; in vendar je treba o tem govoriti.« Nato je (po vsebini) dejal: Motil se je Camus, ko je trdil, da je po nauku krščanstva trpljenje kazen; trpljenje tudi ni nekaj, za kar naj bi se sploh ne zmenili, kakor je to učil Buda; tudi ni škandal, kakor mislijo filozofi. Trpljenje je namreč skrivnost, ki je njen ključ edinole Kristus. Na to misli pesnik Claudel, ko pravi: »Kristus ni prišel, da bi trpljenje odstranil, tudi ne zato, da bi ga razložil, marveč da bi ga napolnil s svojo navzočnostjo.« Ameriški škof Fulton Sheen pa je pred nedavnim povedal v jedru isto kakor Claudel, ko je rekel: »Trpljenje je ček z zelo visokim zneskom. Toda trpljenje, ki ni darovano v Kristusu, je ček, ki mu še manjka podpis.« To se pravi, da trpljenje samo zase, brez te ali one povezave s Kristusom, pravzaprav nima nikakršne vrednosti. Enako gledanje na trpljenje je izraženo tudi v besedah sv. Pavla v Kol 1,24, ki govorijo o treh stvareh: o Kristusovem trpljenju, o dopolnjevanju tega trpljenja in o sadu, ki iz tega prihaja.

*Kristusovo trpljenje*

Čisto gotovo je, da bi brez Jezusovega vstajenja ne bilo nikakršne krščanske vere in nobene Kristusove Cerkve. Vse Sveto pismo nove zaveze nam pričuje, da se je krščanstvo začelo z izpovedovanjem vere v Jezusovo vstajenje. Zlasti to naglaša sv. Pavel (prim. 1 Kor 15). Vendar ravno on v istem pismu pravi: »Judje zahtevajo znamenj in Grki iščejo modrosti, mi pa oznanjamo Kristusa, križanega ... božjo moč in božjo modrost« (1 Kor 1,23–24; prim. 2 Kor 13,4). Vstajenje je vstajenje križanega Jezusa. Bog je obudil tistega Jezusa, v čigar življenju je bil križ središče in cilj. »Jezusa iščete, Nazarečana; križanega. Vstal je« (Mr 16,6). »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in tako šel v svojo slavo?« (Lk 24,26.46). Oznanjevanje evangelija je oznanjevanje Jezusovega križa, ki je sredstvo odrešenja (prim. 1 Kor 1,17; 2,2; Gal 6,14). To je središče vse odrešitjske zgodovine; v njem so našle svojo izpolnitev vse obljube.

Markov evangelij nam kaže, kako ne Jezusov nauk ne njegovi čudeži ne njegovo izredno življenje ni zadostovalo za to, da bi Judje ali vsaj apostoli Jezusa spoznali za pravega Božjega Sina. Ko je Jezus končno o sebi jasno izpovedal, da je »Sin Blagoslovljenega« (14,61), je bil kot bogokletnik obsojen na smrt. Prvi in edini, ki ga v resnici priznava za Božjega Sina, je poganski stotnik, in sicer pod križem (15,39). Marko s tem pove, kako je mogoče Jezusa spoznati kot Božjega Sina. Glasovi iz nebes ne zadostujejo (1,11; 9,7). Čudeži privedejo samo hudobne duhove do spoznanja Jezusovega božjega sinovstva (3,12). Edinole Križanega ljudje začno spoznavati za pravega Božjega Sina. To središčno dejstvo naglasi evangelist dodatno še z mestom, ki ga daje odločilni besedi, s kakršno se Jezus obrača na »množico in svoje učence«, torej na vse ljudi, ko jih poziva, naj hodijo za njim. Neposredno po grobem nesporazumu, ko Peter Jezusa odvrča od poti trpljenja in križa, ker ne misli »na to, kar je božje, ampak kar je človeško« (8,33), je namreč Marko namestil prizor, kjer Jezus govori: »Če hoče kdo iti za menoj, naj se sam sebi odpove in vzame svoj križ ter hodi za menoj« (8,34).

Janezov evangelij je oblikovan po drugačnem zasnutku kakor Markov. A križ je tudi tukaj, v nekem pogledu še razločnejše, pritegnjen v središče in višek zgodovine odrešenja in božjega razodetja. Tudi tu Jezus med svojim javnim delovanjem stalno zadeva ob napačno razumevanje in nasprotovanje. Jezusovo resnično bistvo je mogoče spoznati šele na temelju križa: »Ko boste Sina človekovega povišali, takrat boste spoznali, da sem jaz« (8,28). »Ko bom z zemlje povišan (na križ), bom vse pritegnil k sebi« (12,32).

Pavel, Marko in Janez (a na svoj način vsa nova zaveza) soglašajo, da enoumno kažejo na povezanost med križem in Jezusovim božjim sinovstvom. Jezus je trdil, da je Boga mogoče zares spoznati le na temelju njegove besede in njegove dejavnosti. Zato je moral s svojim ravnanjem Boga razodeti na nov način. Njegovo trpljenje, ki je šlo tako daleč, da se je začel »od strahu tresti in od groze trepetati« in je njegova duša postala »žalostna do smrti« (Mr 14, 33 s) – to je postalo prava, najprepričljivejša govorica o Bogu. Veličastvo in kraljevstvo Boga kot večne ljubezni je najsijajneje zažarelo ravno v izničenju in pokorščini Sina do Očeta (prim. Flp 2,6–10). Tu se je obenem razkrilo, da je ta pokorščina bila bistveno ljubezen. Ko je – zaradi nas in zaradi našega odrešenja – občutil zapuščenost od Očeta, ga je vendarle ljubeče naslavljal na Oljski gori kot »Abba« (Očka moj!) in na Kalvariji »Eli« (Moj Bog!) ter sklenil daritev nad vsemi daritvami vseh časov, edino »čisto daritev« (Mal 1,11), »z močnim glasom: ›Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo‹« (Lk 23,46). V neizrekljivi veletok svoje ljubezni do Očeta pa je zajel tisti svet, ki ga je Oče tako ljubil, da je v njegovo odrešenje poslal svojega od vekomaj ljubljenega Sina (prim. Jan 3,16; 17,24).

Balthasar polaga v Kristusova usta besede: »Moj križ je odrešenje, moja smrt je zmaga, moja tema je luč ... V križu je bilo vstajenjsko jutro. V smrti je bil grob zdrobljen. V padcu v praznino je bil vnebohod« (Herz der Welt, 129 in 134). Zmaga ljubezni nad pogubnim egoizmom, ki je jedro greha! In odkritje, da je Bog povsem drugačen, kakor pa bi si ga hotel zamišljati človek! Ne-doumljivo vsemogočnost Boga, ki je ljubezen, je mogoče spoznati šele v luči človeške onemoglosti, čeprav ne v tisti onemoglosti, ki

pred močnejšimi trudno in topo odneha. Jezus udarcev svojih nasprotnikov ni sprejemal brezčutno, marveč se je iz visoke zavesti o samem sebi upiral temu, da bi na nasilje odgovarjal z nasprotnim nasiljem. Imel je skrivnostno moč, da je to, kar mu je bilo s silo prizadejano, preoblikoval v dejanje daritve samega sebe; s tem je svojega Očeta razodel kot Boga nenasilnosti, kot Boga, ki celo svobodo svojih nasprotnikov pusti v celoti nedotaknjeno in izkaže svojo skrivnostno mogočnost v tem, da more celo zlo obrniti na dobro.

*»Dopolnjujem, česar primanjkuje ...«*

Drugi vatikanski koncil je zelo naglasil, da je Cerkev božje ljudstvo. »Ne bi pa bilo prav, če bi zdaj odklanjali misel, da je Cerkev skrivnostno Kristusovo telo, češ da je to preveč nejasna podoba, in sprejemali ter poudarjali le pojem, da je Cerkev božje ljudstvo. Vendar izraz ›božje ljudstvo‹ sam zase ne more izraziti bistva novozavezne Cerkve. ›Božje ljudstvo‹ je bil tudi stari Izrael; in nikakor ni le naključje, če sv. Pavel to besedo uporablja samo v navedkih iz Stare zaveze. V pojmu Kristusovega telesa pa je izražena nezamenljiva novost, posebna značilnost ravno novozaveznega božjega ljudstva; tisto, kar ga napravlja za posebno ljudstvo in mu daje posebno naravo, poseben značaj, za razliko ne le od svetnih ljudstev ali narodov, ampak tudi za razliko od politične teokracije stare zaveze ... Cerkev je božje ljudstvo kot Kristusovo telo« (Ratzinger, Neues Volk, 84s).

Telo je tisto, po čemer smo navzoči in delujemo v svetu. Cerkev kot »Kristusovo telo« torej pomeni, da je Kristus od svojega vnebohoda po njej in njenih udih, ki so udje Kristusovega telesa, še naprej vidno navzoč sredi sveta s svojo odrešensko dejavnostjo, povzeto v velikonočni skrivnosti trpljenja in vstajenja. Kristus uporablja Cerkev in vse njene ude, od papeža in škofov pa do tovarniških delavcev in delavk ter do bolnikov, morda vse življenje priklenjenih na posteljo, da po njih kot svojem »vidnem znamenju in orodju« (C 1), kot »živem organu odrešenja ... na vse razliva vso resnico in milost« (C 8). Okrožnica o Kristusovem skrivnostnem telesu

(1943) pravi: »Samo po sebi bi mogel Kristus to obilnost milosti vesoljnemu človeštvu deliti sam neposredno. Vendar pa jo je hotel deliti po vidni Cerkvi, v kateri naj bi se ljudje združevali, da bi mu vzajemno pomagali pri podeljevanju božjih sadov odrešenja. Kakor je namreč Božja Beseda hotela uporabiti našo naravo, da je s svojimi bolečinami in mukami odrešila ljudi, tako na skoraj isti način uporablja svojo Cerkev, da bi začeto delo do konca nadaljevala« (št. 13).

To ima pred očmi sv. Pavel, ko pravi, da s svoje strani »dopolnjuje« Kristusovo trpljenje. Ne kakor da bi mogel on ali kdorkoli kaj dodati odrešenjski vrednosti in notranji moči Kristusove smrti na križu! Ravno Pavel silno naglaša, da smo popolno spravo z Bogom enkrat za vselej dobili s Kristusovo krvjo in ne s kakršnokoli lastno storitvijo. »Pri pridobitvi tistega neizmerneza zaklada, ki ga je na križu umirajoči Kristus podaril svoji Cerkvi, ona ni nič sodelovala,« povzema nauk sv. Pavla ista okrožnica. Drugače je tam, kjer gre za razdeljevanje tega zaklada. Tu Kristus hoče, da ima Cerkev »pri posvečevalnem delu ne le delež, marveč da to delo nekako izhaja iz njene dejavnosti. Zares strašna skrivnost, ki je nikoli dovolj ne preiščujemo: da je namreč zveličanje mnogih odvisno od molitve in prostovoljnih žrtev ter odpovedi, ki jih v ta namen sprejemajo nase udje skrivnostnega Kristusovega telesa« (št. 43).

Tu velja podobno, kar Pavel trdi o človeškem organizmu: »Ne more reči glava nogam: Ne potrebujem vas« (1 Kor 12,22). Kristus, Glava Cerkve, je hotel potrebovati »dopolnjevanja« s strani svojih udov, da bi jih povzdignil k dostojanstvu »božjih sodelavcev« (1 Kor 3,9), ki zdaj skupaj s Kristusom in za njegovo stvar trpijo, da bi nato postali tem bolj sposobni »v razodetju njegovega veličastva« radovati se v »neizrekljivem in poveličanem veselju« (1 Pet 4,13; 1,8). S Kristusom naj bi trpeli, da bi bili z njim tudi poveličani (prim. Rim 8,17).

*»Veselim se v trpljenju za vas ...«*

Na vprašanje o smislu trpljenja je mogoče res veljavno odgovoriti le v povezavi z Jezusovim trpljenjem. V Jezusovem življenju trpljenje ni samo nekaj postranskega, marveč spada bistveno k

njegovemu odrešenjskemu delu. Jezus vnaprej napove, da bo »moral« trpeti. Jezusovo trpljenje je nadomestno-spravno delo Božjega služabnika (prim. Apd 8,30–35; 3,13.26; 4,30; 1 Pet 2,22–25). Da je Jezus svoje trpljenje umeval kot trpljenje Božjega služabnika v smislu stare zaveze (npr. Iz 52sl.), to je zlasti vidno iz besed, s katerimi je postavil evharistijo, kjer se daje »za vas« ali »za mnoge«. Jezus je bil izročen trpljenju in smrti v odrešenje in zveličanje ljudi, da bi jih spravil z Bogom (prim. 2 Kor 5,19). Jezus je tako rekoč poosebljena »sprava« in »odkupnina« za vse človeštvo.

Kakor k Jezusovemu življenju tako tudi k življenju njegovih učencev in udov bistveno spada tudi trpljenje. Ne le sv. Pavel, ampak vsak kristjan je na svoj način poslan v svet, da nadaljuje službo sprave. In kakor Jezus ni iskal trpljenja zaradi trpljenja, tako se tudi kristjan ne vdaja nezdravemu »dolorizmu« (ali celo masohizmu), tj. težnji po trpljenju kot takem. A je že tako: Kdor hoče hoditi za Jezusom, mora nositi križ in piti njegov kelih (prim. Mr 10,38) ter si naložiti marsikatero tudi prostovoljno odpoved, če hoče vztrajati v dobrem in biti »sol zemlje« in »luč sveta«. Biti mora pripravljen tudi na sramoto, zasmeh, preganjanje in smrt (Mt 19,39; Mr 8,34; 13,10–13). Toda prav s tem bo rešil svoje življenje in ga napravil rodovitnega (prim. Jn 12,24 sl.). In Gospod mu bo omogočil, da se bo – kakor sv. Pavel – sredi bridkosti mogel globoko radovati. »Poln tolažbe sem in preobilno je moje veselje pri vsej naši nadlogi« (2 Kor 7,4).

Kristjan ve, da je njegov Učenik že zmagal. V ušesih mu odmeva beseda, za katero bo moral vedno priznati, da jo je slišal iz božjih ust: »Vstajenje od mrtvih!« (Balthasar, GF, 266). To vliva vanj nezlomljivo upanje, da lahko vstopi v zadnje globine trpljenja, ki ga daruje za odrešenje in zveličanje sveta. In ko je lačen, zaznamovan, bolan, ubog, je pred njim Gospod, ki mu kliče: »Blagor ... Aleluja!«, »Kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik« (Jn 12,26).

K tem zadnjim besedam je zapisal Dag Hammerskjöld: »Kaj pomeni vsa zemeljska sreča v primeri z obljubo, da bomo tudi mi tam, kjer je On!«